

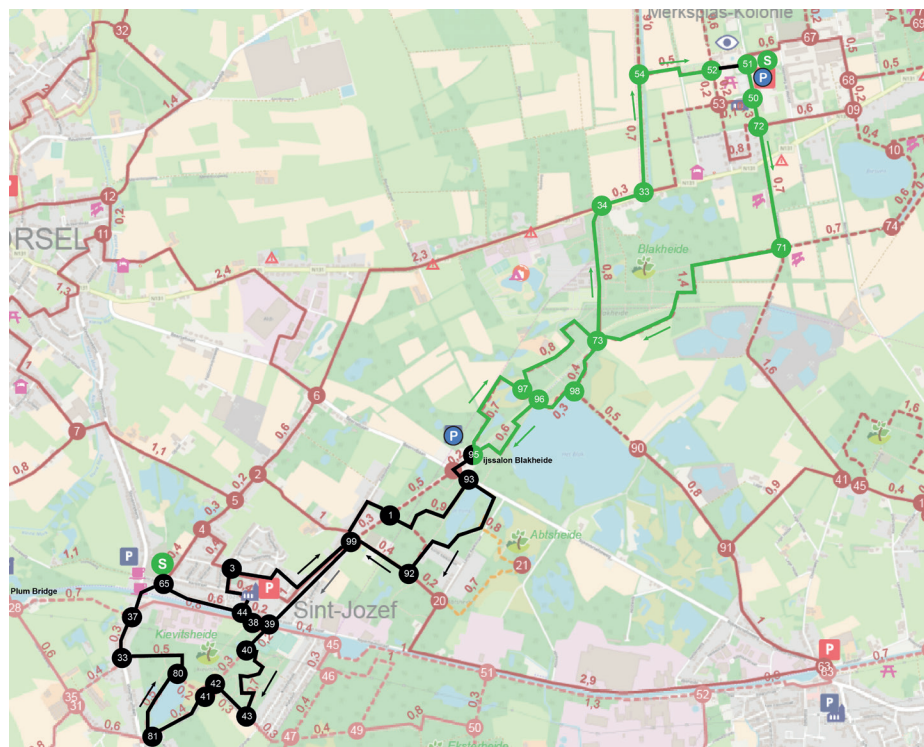
Polar Bears wandeling 16 km

Volg de bewegwijzering 'ijsbeer' of de nummers op het wandelnetwerk Kempense Kolonies. De wandeling is ingedeeld in twee lussen.

Lus Plum Bridge = 8 km - doorbraak Sas St. Jozef 24/25 september 1944

Lus John Harper = 8 km - verovering van Merksplas Kolonie 29 september 1944

Lus 1 - Plum Bridge : Zwart

Lus 2 - John Harper : Groen

Wandelnetwerk 'Kempense Kolonies' en markering 'ijsbeer'

Start: Bezoekerscentrum lus John Harper: 51 - 50 - 72 - 71 - 73 - 98 - 96 - 95

(ijssalon Blakheide - zie overstap lus Plum Bridge)- 97 - 73 - 34 - 33 - 54 - 52 - 51 = 8 km

Start lus Plum Bridge: 44 - 3 - 99 - 1 - volg ijsbeer tot 93 - 95 (ijssalon Blakheide -

zie overstap lus John Harper) keer terug naar

93 - volg ijsbeer tot 92 - 99 - volg ijsbeer tot

38 - 39 - 40 - 43 - 42 - 41 - 81 - 80 - 33 - 37

volg ijsbeer tot Plum Bridge monument = 8 km

Polar Bears wandeling 16 km

Volg de bewegwijzering 'witte ijsbeer' of de nummers op het wandelnetwerk 'Kempense Kolonies', een prachtige natuurwandeling.

Herdenk de bevrijders. Sta eens even stil bij hen: soldaten uit een vreemd land, ver van huis en hun geliefden, die kwamen strijden en zelfs sneuvelden voor onze bevrijding.

Startplaatsen:

Kies één van de twee lussen, Plum Bridge of John Harper, beiden 8 km, of de volledige wandeling van 16 km.

Merksplas, Kapelstraat, 10, Bezoekerscentrum, knooppunt 51.

Rijkevorsel, Plum Bridge Monument, Sas-St.-Jozef-Rijkevorsel, bij knooppunt 65.

Beerse, IJssalon Blakheide, knooppunt 95.

Bezienswaardigheden:

Oorlogsmunument 'Plum Bridge' aan het Sas van St.-Jozef-Rijkevorsel

Blakheide Beerse, Kempense natuur, met prachtige kleiputten

Oorlogsmonument ter ere van John W. Harper en de Polar Bears

Bezoekerscentrum Merksplas Kolonie 5-7

Beschermde landschap van de Landloperskolonie van Merksplas

Natuurgebied Ekstergoor Rijkevorsel, St.-Jozef-Rijkevorsel

Horeca

Er is voldoende gelegenheid om even te pauzeren, ondermeer: bezoekerscentrum, -cafeteria Merksplas Kolonie, Café Brebos, IJssalon Blakheide, en meerdere café's langs het kanaal in St. Jozef Rijkevorsel.

Polar Bears wandeling 16 km

'Polar Bears wandeling'

Deze wandeling brengt hulde aan de bevrijders van WO2. Men volgt de verkennings- en naderingswegen vanaf het Plum Bridge monument in St.-Jozef-Rijkevorsel via de Blakheide naar het slagveld bij de ringwal van Merksplas-Kolonie.

Het is nu vooral een rustige natuurwandeling.

Kies de lus Plum Bridge of John Harper beiden 8 km, of de volledige wandeling van 16 km.

Na vier jaren oorlog kwam er in 1944 een eind aan de Duitse bezetting. Op 6 juni 1944, "D-Day", ontscheepten de geallieerden op de Franse kust in Normandië. Er volgde een verwoede en moeizame strijd met veel gesneuvelden tot gevolg. Gedurende de maanden juni en juli schoof het front slechts 100 km op. De "Slag van Falaise", medio augustus, zorgde voor de definitieve doorbraak nadat de Duitse eenheden er in de tang werden genomen.

Daarna schoof het bevrijdingsfront razendsnel op. Op 24 augustus werd Parijs bevrijd en op 2 september passeerde men de Frans-Belgische grens. Omdat de bevoorrading niet kon volgen, werd er een pauze ingelast aan het Albertkanaal en de Kempense kanalen. Daardoor kregen ook de wegvlochtende Duitsers de kans om zich te hergroeperen. Ondermeer de Turnhoutse vaart waarvan de bruggen werden opgeblazen, vormden een stevige barricade. En werd Merksplas-Kolonie een ware vesting.

Overtocht kanaal in Rijkevorsel, St. Jozef - bruggenhoofd Plum Bridge

Eind september herstartten de geallieerden hun bevrijdingstocht. In de nacht van 24 op 25 september 1944 staken ze de vaart over aan het **Sas van St.-Jozef-Rijkevorsel**. In het verslag van John Mulinder, één van de Polar Bears, lezen we: "Het was er zo zwart als schoppenaas. Het was aan het gieten. Er stond veel wind en de regen striemde in ons gezicht. We moesten ons goed vasthouden aan de man voor ons. Enkele lokale verzetsmensen wezen ons de weg. We hadden kleine opklapbare bootjes om over het kanaal te geraken. Het was zo'n rotnacht dat de Duitsers zelf allemaal onder zeil waren. Ze hebben ons nooit zien komen".

Na de overtocht, namen de Britten snel hun posities in rond het Sas. Pas 's morgens begonnen de Duitsers zich te roeren. Sommigen probeerden nog weg te vluchten. Meer dan 100 Duitsers werden krijgsgevangen genomen. Vier Polar Bears sneuvelden en men had zes gewonden. Snel werd een bruggenhoofd aangelegd, een Baileybrug afgewerkt op de sluiswanden. Men veroverde slechts 500 meter rondom het Sas en enkele honderden meters diep. Vervolgens werden nog enkele noodbruggen gelegd om soldaten, voertuigen en tanks over te zetten. Door deze doorbraak kon men verder oprukken naar het noorden.

Daarna was het de beurt aan het Britse **49ste West Riding Infantry Bataljon**, beter gekend als de **Polar Bears**. (Omdat het Hallamshire Bataljon in 1940 - 1942 een opleiding volgde in IJsland, kregen zij op hun uniform een embleem van ('de uitdagede

Polar Bears wandeling 16 km

ijsbeer op een zwart veld'). Het waren de Polar Bears die langs de **Blakheide** patrouilles stuurden naar Merksplas-Kolonie. Op hun landkaarten lazen ze "Depot de Mendicité" (gevangenis Merksplas), maar volgens hun informatie was het een instelling voor krankzinnigen, want zij vertaalden 'Mendi' als 'Monday' en 'cité' als 'City'. Hun opdracht was dus het veroveren van 'Monday City'.

Veldslag op de Duitse vesting in Merksplas Kolonie.

Op **29 september 1944 om 4 u 's morgens** trokken de Polar Bears op oorlogspad om 'Monday City' te veroveren. Ze kozen voor lichte bewapening om geen slachtoffers te maken in de gevangenis en bij de burgers. Er verbleven toen enkele duizenden gevangenen, waaronder opgepakte burgers (verzetsstrijders) in de strafinrichting. De mars verliep in alle stilte, langs de bossen, de zijberm van de wegen om niet op te vallen. Een deel botste op een Duitse hinderlaag. Daarom gebeurde er een reorganisatie aan Breebos. De Duitsers waren ingegraven op de ringwal. Het was een ongelijke strijd met Duitse machinegeweren en mortieren tegen de Polar Bears met lichte bewapening. De aanval dreigde een fiasco te worden, met veel gesneuvelden en talrijke gewonden. Maar het was **korporaal J.W. Harper** die het tij deed keren. Hij sloop door een gracht naar de ringwal en schakelde daar een Duitse mitrailleurpost uit. Hij bracht een Duitser krijgsgevangene weg. Met een deel van zijn manschappen sloegen ze een bres in de Duitse barricade, waardoor de Kolonie kon worden bevrijd. John Harper sneuvelde zelf bij het verder oprukken, enkele meters over de ringwal. Veel Duitse soldaten gaven zich over. **Bij de Polar Bears noteerde men 27 gesneuvelden, 58 gewonden en 25 vermisten (krijgsgevangenen). Het was een zware veldslag.** Bij de Duitsers, vielen 51 gesneuvelden, een onbekend aantal gewonden, en 157 krijgsgevangenen.

John Harper kreeg van de Britse regering postuum het **Victoria Cross** voor zijn heldendaad. De hoogste militaire onderscheiding, slechts éénmaal uitgereikt tijdens de bevrijding van België tijdens WO2. John W. Harper rust nu op de Britse begraafplaats in Leopoldsburg.

Bij de herdenking van 60 jaar bevrijding in 2004 werden twee monumenten ingehuldigd: het Plum Bridge Monument in St.-Jozef-Rijkevorsel en het Harper-monument aan de ringwal. De onthulling van het Harpermonument gebeurde door Joan Harper, de zus van John. Hierbij waren ook nog enkele wapenbroeders aanwezig van de Polar Bears, alsook Poolse oud-strijders. Het was een zeer emotioneel moment. In 2010 ontstond een verbodering tussen Merksplas en Hatfield, de geboorteplaats van John Harper. Sindsdien gebeuren er regelmatig wederzijdse bezoeken. De bloemenkransen aan het monument zijn hiervan stille getuigen.

Op 30 september 1944 was het de **Eerste Poolse Pantserdivisie van Generaal Maczek**, die Merksplas centrum bevrijdde. Via Zondereigen en Baarle trokken zij door naar Breda. Bij de gevechten in de regio sneuvelden maar liefst 60 Poolse soldaten. Deze werden nadien bijgelegd op de Poolse begraafplaats in Lommel.